

ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายอากรในการดำเนินคดีอากร
ตามระบบศาลอากรในประเทศไทย

ภัทรวดี วงศ์จำ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2556

**Legal problems in relation to Taxpayers' legal proceeding
Right in Tax Court system of Thailand**

PATTARAWADEE WONGKHAM

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws
Department of Law
Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University**

2013

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรชัย เลื่อนฉวี ที่ให้ความกรุณาตลอดเวลาของท่านรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งได้ให้โอกาส คำปรึกษาแนะนำ ให้แนวความคิดต่างๆ ตลอดจนได้ให้ความช่วยเหลือทางด้านข้อมูลเอกสาร พร้อมทั้งตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์จนเสร็จสิ้นเรียบร้อยลงด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้เขียนขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล ที่กรุณาให้เกียรติรับเป็นประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. วีระ โลจายะ และรองศาสตราจารย์ ประเสริฐ ตัณศิริ ที่กรุณาให้เกียรติเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ และได้ให้คำแนะนำต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้เขียนยังขอขอบคุณ นายพสธร พันธุ์สุวรรณ ประธานนักศึกษาปริญญาโท สาขากฎหมายมหาชน รุ่น 51 ที่คอยให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกต่างๆ เกี่ยวกับการจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ และนายศิระ อังสัจจะพงษ์ รองประธานนักศึกษาปริญญาโท สาขากฎหมายมหาชน รุ่น 51 ที่คอยช่วยประสานงานและติดต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการวิทยานิพนธ์ในการสอบเข้าวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอน้อมรำลึกถึงพระคุณนายสมคิด วงศ์ขำ นางจิรวัดน์ วงศ์ขำ (อินทสระ) นางเพียงเพ็ญ เจียรนัย คุณพ่อ คุณแม่ และคุณป้าที่เป็นเหมือนแรงผลักดัน ให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้าน และส่งมอบกำลังใจให้ผู้เขียนตลอดมา ผู้เขียนขอขอบคุณนางสาวโชติกา วงศ์ขำ นางสาวชญัญญาช วงศ์ขำ พี่สาว และน้องสาวของผู้เขียน ตลอดจนเพื่อนๆ รุ่นพี่และรุ่นน้อง นักศึกษาปริญญาโท สาขากฎหมายมหาชน รุ่น 51 และ 52 ซึ่งรวมไปถึง นายันทพล เพชรากุล ที่คอยช่วยเหลือ และให้กำลังใจในยามที่ผู้เขียนท้อแท้ในการทำวิทยานิพนธ์นี้ จนเป็นผลให้การศึกษาในระดับมหาบัณฑิตของผู้เขียน สำเร็จลุล่วงไปได้ในที่สุด

อนึ่ง หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่าและประโยชน์ต่อการศึกษาแล้ว ผู้เขียนขอมอบความดีทั้งหมดให้แก่ บิดา มารดา และครูบาอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาการให้ส่วนที่มีความผิดพลาดและข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ภัทรวดี วงศ์ขำ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๖
กิตติกรรมประกาศ	๗
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
1.3 สมมติฐานของการศึกษา	7
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	7
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
2. แนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมฝ่ายปกครอง และการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายอากร	9
2.1 การควบคุมฝ่ายปกครอง	9
2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมฝ่ายปกครอง	10
2.1.2 ความหมายของคำว่า การควบคุมฝ่ายปกครอง	10
2.1.3 หลักการอันเป็นรากฐานของการควบคุม การใช้อำนาจฝ่ายปกครอง	11
2.1.4 ความผูกพันต่อกฎหมายของฝ่ายปกครอง	17
2.1.5 ระบบการควบคุมฝ่ายปกครอง	19
2.2 การคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายอากร	32
2.2.1 การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	33
2.2.2 ทฤษฎีกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	34
2.2.3 ความหมายของภาษีอากร	38
2.2.4 หลักการพื้นฐานของภาษีอากร	39
2.2.5 วัตถุประสงค์ของภาษีอากร	44
2.2.6 สิทธิของผู้เสียหายอากร	48
2.2.7 วิธีการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายอากร	62

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. สิทธิของผู้เสียหายอากรในการดำเนินคดีอากรของต่างประเทศ และประเทศไทย.....	79
3.1 สิทธิของผู้เสียหายอากรในการดำเนินคดีอากรของต่างประเทศ.....	79
3.1.1 สิทธิของผู้เสียหายอากรในการดำเนินคดีอากร ของประเทศสหรัฐอเมริกา.....	79
3.1.2 สิทธิของผู้เสียหายอากรในการดำเนินคดีอากร ของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี.....	92
3.1.3 สิทธิของผู้เสียหายอากรในการดำเนินคดีอากร ของประเทศญี่ปุ่น.....	104
3.2 สิทธิของผู้เสียหายอากรในการดำเนินคดีอากรของประเทศไทย.....	117
3.2.1 ระบบภาษี.....	117
3.2.2 สิทธิของผู้เสียหายอากรในการดำเนินคดีอากรชั้นฝ่ายปกครอง.....	119
3.2.3 สิทธิของผู้เสียหายอากรในการดำเนินคดีอากรชั้นศาล.....	136
4. วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายอากรในการดำเนินคดีอากร ตามระบบศาลอากรของประเทศไทย.....	154
4.1 ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายอากรตามระบบวิธีพิจารณาคดีอากร ในศาลอากรและแนวทางแก้ไขปัญหา.....	156
4.1.1 ปัญหาเกี่ยวกับค่าขึ้นศาลในศาลอากรและแนวทางแก้ไขปัญหา.....	157
4.1.2 ปัญหาเกี่ยวกับระบบการพิสูจน์พยานหลักฐานและภาระการพิสูจน์ ในศาลอากรและแนวทางแก้ไขปัญหา.....	161
4.1.3 ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีมโนสาร ในศาลอากรและแนวทางแก้ไขปัญหา.....	166
4.2 ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายอากรกรณีระยะเวลาการทำคำวินิจฉัย ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ก่อนฟ้องคดีต่อศาลอากรและ ระยะเวลาการฟ้องคดีภายหลังคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัย ต่อศาลอากรและแนวทางแก้ไขปัญหา.....	171

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.2.1 ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายอากรกรณีระยะเวลา การทำคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ก่อนฟ้องคดีต่อศาลภาษีอากรและแนวทางแก้ไขปัญหา.....	172
4.2.2 ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาการฟ้องคดีต่อศาลภาษีอากร ภายหลังคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัย ต่อศาลภาษีอากรและแนวทางแก้ไขปัญหา.....	181
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	186
5.1 บทสรุป.....	186
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	190
บรรณานุกรม.....	192
ประวัติผู้เขียน.....	198